

มาทาปรีอ: บทเพลงในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอ

Mathapru: A Song in the Funeral Ritual of the Karen-Sakor

ปิยประภา เลาะเหลางาม

Piyapraphalohlaongam

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University

วันที่รับบทความ : วันที่ 19 ธันวาคม 2567

วันที่ส่งบทความที่แก้ไข : วันที่ 16 พฤษภาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความเพื่อตีพิมพ์ : วันที่ 30 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งจากงานศิลปะนิพนธ์หลักสูตรศิลปะการแสดง ภาควิชาศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2567 เรื่อง มาทาปรีอ: บทเพลงในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอ บ้านห้วยไร่ จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การเคลื่อนที่ทำงานและความหมายของเนื้อเพลงในบทเพลงมาทาปรีอที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมงานศพ และวิเคราะห์ความสำคัญของบทเพลงมาทาปรีอในบริบททางสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนกะเหรี่ยงสะกอ บ้านห้วยไร่ ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

บทความวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในรูปแบบคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ข้อมูลจากภาคเอกสาร และภาคสนาม ซึ่งมุ่งเน้นข้อมูลจากภาคสนามเป็นหลัก และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เข้าไปศึกษาบทเพลงมาทาปรีอผ่านคำบอกเล่า และการสาธิตจากบุคคล ข้อมูลหลัก คือ นางปู้ต หน่อปุเฒอ และบุคคลข้อมูลรอง คือ นางนงคราญ ไทยใหม่ นางณัฐชญา ธิสม และนางศิตานัน ตะละนะ และใช้การบันทึกชาติพันธุ์วรรณา (Field Note) ร่วมกับการบันทึกเสียงสัมภาษณ์ เพื่อป้องกันการตกหล่นของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และเพื่อเก็บตัวอย่างการขับร้องบทเพลงมาทาปรีอในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอ บ้านห้วยไร่ ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการเคลื่อนที่ทำงานในบทเพลงมาทาปรีอมีการเคลื่อนที่ขึ้นสูงและตกลงสลับกันเป็นผลมาจากสำเนียงและเสียงวรรณยุกต์ในภาษาปกากะญอ นอกจากนี้ยังพบว่าบทเพลงมาทาปรีอมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกี่ยวพาราสีมากกว่าความหมายที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม ดังนั้นบทเพลงมาทาปรีอจึงมีบริบททางสังคมทั้งด้านการสวดส่งดวงวิญญาณ และการเกี่ยวพาราสี ปัจจุบันบทเพลงมาทาปรีอถูกแทนที่ด้วยพิธีกรรมของศาสนาอื่น รวมทั้งการพัฒนาทางสังคม เทคโนโลยี หรือค่านิยมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย บริบทการเกี่ยวพาราสีในพิธีกรรม และการใช้งานบทเพลงมาทาปรีอจึงลดลงตามการเปลี่ยนแปลง บทเพลงมาทาปรีอจึงเกิดความเสี่ยงที่จะสูญหายไปตามยุคสมัยใหม่

คำสำคัญ: กะเหรี่ยงสะกอ, พิธีกรรมงานศพ, บทเพลงในพิธีกรรม, มาทาปรีอ

ABSTRACT

This research article is part of the thesis of the Performing Arts Program, Department of Thai Arts, Faculty of Fine Arts, Chiang Mai University, 2024, titled Mathapru: A Song in the Funeral Ritual of the Karen-Sakor, Ban Huai Rai, Lamphun Province. The purpose of this study is to analyze the movement, melody, and meaning of the lyrics in the Mathapru song related to the funeral ritual, and to analyze the significance of the Mathapru song in the social and cultural context of the Karen-Sakor community, Ban Huai Rai, Ta khian Pom, Thung Hua Chang, Lamphun Province.

This research employed qualitative research methodology by using documentary and field data, focusing mainly on field data and using informal interviews and non-participant observation to study the Mathapru song through statements and demonstrations from primary data sources, namely Ms. Pud Norpuche, and secondary data sources, Ms. Nongkran Thaimai, Ms. Natchaya Thisom, and Ms. Sitanan Talana. Ethnographic recordings (Field Note) and audio recordings were used to prevent missing data from the interviews and to collect samples of Mathapru singing in funeral ceremonies of the Karen-Sakor in Ban Huai Rai, Ta khian Pom, Thung Hua Chang, Lamphun Province.

The research found that the movement of the melody in the Mathapru song has a rapid upward and downward movement, which is a result of the melody and tone in the Karen-Sakor language. In addition, it was found that the Mathapru song has a meaning related to courtship more than a meaning related to rituals. Therefore, the Mathapru song has a social context in terms of sending off spirits and courtship. Currently, the Mathapru song has been replaced by rituals of other religions, including social developments, technology, or values that change with the times. The context of courtship in rituals and the use of the Mathapru song have decreased according to the changes. The Mathapru song is therefore at risk of disappearing with the modern era.

KEYWORDS: Karen-Sakor, Funeral Ceremonies, Songs in Rituals, Mathapru

บทนำ

กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในตระกูลทิเบต-เมียนมา เดิมอาศัยอยู่ในดินแดนด้านตะวันออกของทิเบต แล้วจึงเข้ามาตั้งอาณาจักรในประเทศจีน ชาวจีนเรียกชาวกะเหรี่ยงว่า ชนชาติโจว ภายหลังเมื่อถูกกษัตริย์จากราชวงศ์จีนเข้ามารุกรานจึงอพยพหนีลงมาอยู่ตามแม่น้ำแยงซีเกียง เกิดการปะทะกับชนชาติไทยและถอยลงมาอยู่ตามลำแม่น้ำโขงกับแม่น้ำสาละวินในเขตประเทศเมียนมาร์ ด้วยเหตุจากการอยู่ตามพื้นราบมักถูกรบกวนเสมอ ชาวกะเหรี่ยงจึงอพยพไปอยู่บนพื้นที่สูง ชาวกะเหรี่ยงสามารถแบ่งเผ่าได้เป็น 4 เผ่า ได้แก่ กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงตองสุ และกะเหรี่ยงบเว โดยกะเหรี่ยงสะกอเป็นเผ่ากะเหรี่ยงที่มีประชากรมากที่สุด จากทั้ง 4 เผ่า รองลงมา คือ กะเหรี่ยงโปว์ บเว และตองสุมีจำนวนประชากรน้อยที่สุด ส่วนใหญ่กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ ตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ตาก ลำปาง ลำพูน และเชียงราย ส่วน บเว และตองสุ เป็นกลุ่มที่เพิ่งอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในทิศตะวันตกของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2518) เมื่อเกิดการรวมกลุ่มของสังคม ความเชื่อในสังคมจึงเกิดขึ้นตามมา ชาวกะเหรี่ยงก็มีการนับถือศาสนาและความเชื่อของตนเช่นกัน

การนับถือศาสนาของชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับภูติผีและวิญญาณของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิม ก่อนที่ภายหลังประเทศไทยจะส่งพระธรรมทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา และหมอสอนศาสนาได้มาเผยแผ่ศาสนากับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ทำให้ชาวกะเหรี่ยงเปลี่ยนมานับถือพุทธศาสนา และคริสต์ศาสนามากขึ้น จึงก่อให้เกิดการผสมผสานระหว่างศาสนาอื่น กลายเป็นการประกอบพิธีกรรมโดยมีดนตรี และการแสดงร่วมด้วย (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2518) ดนตรี มีความหลากหลายในเชิงความหมาย เพื่อตอบสนองอารมณ์ของมนุษย์ ทั้งความสุข ความเศร้า สิ่งที่เกิดขึ้น ย่อมส่งผลต่อการแสดงอารมณ์ที่ส่งผ่านตัวดนตรี (Expression) หรือการสื่อสารความหมายผ่านเนื้อร้อง และอารมณ์ของบทเพลง (Communication) ตลอดจนการใช้ดนตรีในพิธีกรรมถือเป็นส่วนสำคัญในการจูงใจ (Suggestion) เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และพิธีกรรม หรืออำนาจเหนือธรรมชาติ (สงกรานต์ สมจันทร์, 2565) โดยดนตรีในพิธีกรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อรับใช้อำนาจเหนือธรรมชาติ มนุษย์เชื่อว่าเสียงดนตรี เป็นสิ่งที่มีความหมาย และสามารถดับบันดาลความต้องการของตน หรือสื่อสารบอกกล่าวกับสิ่งเหนือธรรมชาติได้ (สงกรานต์ สมจันทร์, 2565) การประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อจึงมีการใช้เสียงดนตรี เพื่อสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้กับพิธีกรรม เช่นเดียวกับพิธีศพของชาวกะเหรี่ยงที่ใช้บทเพลงมาทราปรีอในการประกอบพิธีกรรม

มาทาปรีอ เป็นบทเพลงร้องประเภทหนึ่งของชาวกะเหรี่ยง โดยคำว่า มา (ทำ) ทา (เพลง) และ ปรีอ มีความหมายว่า คนตาย ผี หรือคนที่ล่องลับ (นงคราญ ไทยใหม่, สัมภาษณ์, 2566) มาทาปรีอที่ใช้ขับร้องถูกแบ่งออกเป็น 7 เพลง เรียงตามลำดับ ดังนี้ ทาปรีอโพ ทาโคเส ดอทอ กะเมทอ กะเมทออะสา มูเคะ-ปามะ และ กเว-กะลา (ปู้ด หน่อปู้เฒอ, สัมภาษณ์, 2566)

บทเพลงมาทาปรีอในอดีตเป็นบทเพลงสวดส่งวิญญาณก่อนชาวกะเหรี่ยงจะรับเอาพิธีกรรมศาสนาอื่นเข้ามาแทนที่ และเป็นบทเพลงต้องห้าม ชาวกะเหรี่ยงมองว่าไม่ควรขับร้องในเวลาปกติที่ไม่มีคนเสียชีวิต เนื่องจากเชื่อว่า หากขับร้องบทเพลงมาทาปรีอในช่วงเวลาปกติจะเป็นการนำเอาสิ่งไม่ดีมาสู่หมู่บ้าน การขับร้องบทเพลงมาทาปรีอเป็นการขับร้องกลุ่ม และแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ขับร้องชาย และกลุ่มผู้ขับร้องหญิง แต่ละกลุ่มจะมีผู้นำขับร้อง 1 คน และมีผู้ขับร้องร่วมประมาณ 5-6 คน โดยกำหนดให้ร้องกลุ่มหญิงเป็นหญิงสาวบริสุทธิ์เท่านั้น ผู้ขับร้องจะเดินวนขับร้องบริเวณรอบโลงศพของคนตาย โดยเริ่มร้องตั้งแต่เวลา 4 ทุ่ม ถึงช่วงเวลาประมาณตี 4 ทุกวัน ที่มีการทำพิธีศพ เพื่อเป็นการบอกกล่าวผู้ตายว่าผู้ตายได้เสียชีวิตไปแล้ว และให้ผู้ตายได้ไปใช้ชีวิตใหม่ในภพภูมิที่ดี ส่วนคนที่ยังมีชีวิตอยู่จะคอยระลึกถึง และไว้อาลัยให้แก่ผู้ตาย (ปู้ด หน่อปู้เฒอ, สัมภาษณ์, 2566) โดยการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และคำบอกเล่าของบุคคลข้อมูลหลัก และเก็บบทเพลงมาทาปรีอผ่านการสาธิตการขับร้องในช่วงเวลาที่ไม่มีการทำพิธีกรรม โดยได้รับอนุญาตในการเผยแพร่ และเก็บบันทึกข้อมูลจากบุคคลข้อมูล การเก็บข้อมูลครั้งนี้ดำเนินการในหมู่บ้านห้วยไร่ ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน

บ้านห้วยไร่ เป็นหมู่บ้านของชาวกะเหรี่ยงสะกอในตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน สมาชิกในหมู่บ้าน มีจำนวน 321 หลังคาเรือน และมีจำนวนประชากรรวมทั้งเด็กและผู้ใหญ่ จำนวน 963 คน (นงคราญ ไทยใหม่, สัมภาษณ์, 2566) สมาชิกของหมู่บ้านมีความเชื่อที่ผสมผสานความเชื่อดั้งเดิมที่มีความเกี่ยวข้องกับผี รวมเข้ากับพุทธศาสนาและคริสต์ศาสนา อีกทั้งยังมีบุคคลข้อมูลผู้สูงอายุของหมู่บ้านที่สามารถให้ข้อมูลได้ คือ แม่ปู้ด หน่อปู้เฒอ (แม่ปู้ด ตะละนะ ในภาษาไทย) บุคคลข้อมูลที่ยังคงสามารถร้องเพลงมาทาปรีอในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงได้ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมเก่าตามความเชื่อเดิมที่หลงเหลือ ก่อนเกิดการผสมผสานรวมกันของศาสนาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ ปู้ด หน่อปู้เฒอ มีเทคนิควิธีการร้องที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ใช้วิธีขับร้องแบบดั้งเดิมก่อนเกิดการปรับเปลี่ยนให้เป็นการขับร้องที่มีลักษณะแบบร่วมสมัยในปัจจุบัน

ปัจจุบันพิธีศพของชาวกะเหรี่ยงได้เปลี่ยนแปลงการใช้เพลงมาทาปรีอในพิธีกรรมดั้งเดิมไปใช้พิธีการสวดศพแบบพุทธศาสนาหรือคริสต์ศาสนา ส่งผลให้องค์ความรู้และวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เคยผูกพันกับบทเพลงมาทาปรีอหายไป ผู้ขับร้องบทเพลงมาทาปรีอมีอายุมากและเสียชีวิตแล้ว นอกจากนี้บางหมู่บ้านส่วนใหญ่ยังคงมีความเชื่อดั้งเดิม ห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าไปในหมู่บ้านทำให้ขาดผู้สืบทอดเรียนรู้ การนำวัฒนธรรมและความเชื่อภายนอกเข้ามาในหมู่บ้านทำให้พิธีกรรมและความเชื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับเพลงมาทาปรีอ ซึ่งเคยมีบทบาทสำคัญในอดีตถูกแทนที่ด้วยพิธีกรรมและความเชื่อใหม่ ทำให้บทบาทของเพลงมาทาปรีอมีแนวโน้มการใช้งานลดลง และเสี่ยงที่จะสูญหายจากชุมชนชาวกะเหรี่ยงในอนาคต กล่าวได้ว่า บทเพลงมาทาปรีอเป็นวัฒนธรรมที่สะท้อนความเชื่อและ วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง ในพิธีศพที่มีขนบธรรมเนียมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะแตกต่างไปจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ มาทาปรีอจึงเป็นวัฒนธรรมสำคัญที่แสดงออกถึงบริบททางสังคมของชาวกะเหรี่ยงได้อย่างชัดเจน และเป็นศิลปะการแสดงที่มีลักษณะการขับร้องเฉพาะทั้งการเอื้อน และทำนอง รวมทั้งการใช้ภาษาปกากะญอที่มีความหมายแฝงเชื่อมโยงกับพิธีกรรมและคนในสังคม ส่งผลให้เกิดความงามในด้านของภาษาศาสตร์และด้านศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ข้อมูลจากภาคเอกสาร และภาคสนาม ซึ่งมุ่งเน้นข้อมูลจากภาคสนามเป็นหลัก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งใช้การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยเก็บข้อมูลผ่านคำบอกเล่า และการสาธิตการขับร้องบทเพลงมาทาปรีอในขณะที่ไม่มีพิธีศพนางปู้ด หน่อปู่เฒ่า เพื่อศึกษาวิเคราะห์ทำนอง ความหมายของเพลงมาทาปรีอที่เกี่ยวข้องกับพิธีศพ และศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างบทเพลงมาทาปรีอ และบริบททางสังคมของชาวกะเหรี่ยงสะกอ บ้านห้วยไร่ ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ทำนองและความหมายของเนื้อเพลงมาทาปรีอที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม
2. เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญของเพลงมาทาปรีอในบริบททางสังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนกะเหรี่ยงสะกอ บ้านห้วยไร่ ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะใช้ข้อมูลจากทั้งภาคเอกสาร และภาคสนาม ซึ่งมุ่งเน้นข้อมูลจากภาคสนามเป็นหลัก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เข้าไปศึกษาบทเพลงมาทาปรี้อผ่านคำบอกเล่า และการสาธิตจากนางปู้ต หน่อปู้เฒอ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ทำนองและความหมายของเพลงมาทาปรี้อที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงบ้านห้วยไร่ ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งห้วยช้างจังหวัดลำพูน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. สืบค้นภาคเอกสาร ผู้วิจัยสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ วารสาร บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัย เพื่อใช้อ้างอิงและทำความเข้าใจในประเด็นที่ต้องการศึกษา
2. รวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล
3. บันทึกเสียงเพื่อนำมาวิเคราะห์ลักษณะทำนอง วิธีการขับร้อง และความหมายของเนื้อเพลงของบทเพลงมาทาปรี้อ ใช้การบันทึก (Field Note) และใช้การถอดเสียงสัทอักษรสากล (IPA : International Phonetic Alphabet) ควบคู่กับภาษาไทย เพื่อนำมาตรวจทานข้อมูลและป้องกันไม่ให้เกิดการตกหล่นของข้อมูล
4. สรุบบัญชีข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสรุปเพื่อตอบประเด็นปัญหาการวิจัยโดยอ้างอิงจากข้อมูลภาคเอกสาร
5. ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความถูกต้อง ก่อนนำมาสรุปผลและนำเสนอ

บุคคลข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล คือ นางปู้ต หน่อปู้เฒอ เป็นบุคคลข้อมูลหลัก โดยมีนางนงคราญ ไทยใหม่ นางสาวณัฐชญา ธิสม และนางศิตานัน ตละนะ เป็นล่ามภาษาปกากะญอ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้วิจัย

คำอธิบายการออกเสียงสัทศาสตร์ (Phonetic)

คำศัพท์ทั้งหมดที่ถูกใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ใช้สัทศาสตร์สากล (International Phonetic Alphabet) เพื่อวิเคราะห์ บันทึก และอ่านออกเสียงบทเพลงมาทาปรี้อในภาษากะเหรี่ยงสะกอ (ภาษาปกากะญอ) เนื่องจากเป็นภาษาที่ไม่มีภาษาเขียน อีกทั้งการออกเสียงของภาษาถิ่นในแต่ละภูมิภาคสังคมนั้นมีความแตกต่างกันไป การใช้สัทศาสตร์จึงช่วยให้สามารถอ่านออกเสียงภาษาถิ่นของภูมิภาคสังคมนั้น ๆ ได้ใกล้เคียงมากที่สุด โดยวิธีการอ่านออกเสียงสัทศาสตร์สากลเทียบกับภาษาไทยได้ ดังนี้

พยัญชนะ

พยัญชนะภาษาไทย	IPA	การอ่านออกเสียง
ก	kɔ:	กอ
ข / ค / ฉ / ฆ	k ^h ɔ:	ขอ / คอ
ง	ŋɔ:	งอ
จ	cɔ:	จอ
ฉ / ช / ฌ	c ^h ɔ:	ฉอ / ชอ
ญ / ย	ɲɔ:	ยอ
ด / ฎ	dɔ:	ดอ
ต / ฏ	tɔ:	ตอ
ท / ฑ / ฒ / ฐ / ถ	t ^h ɔ:	ทอ / ถอ
น / ณ	nɔ:	นอ
บ	bɔ:	บอ
ป	pɔ:	ปอ
พ / ภ / ผ	p ^h ɔ:	พอ / ผอ
ฟ / ฝ	fɔ:	ฟอ / ฝอ
ม	mɔ:	มอ
ร	rɔ:	รอ
ล / ล	lɔ:	ลอ
ว	wɔ:	วอ
ศ / ส / ส / ซ	sɔ:	สอ / ซอ
ห / ฮ	hɔ:	หอ / ฮอ

พยัญชนะควบกล้ำ

พยัญชนะควบกล้ำภาษาไทย	IPA	การอ่านออกเสียง
กร / กล	krɔ:	กรอ / กลอ
กว	k ^l ɔ:	กวอ
ขร / คร	k ^{hr} ɔ:	ขรอ / ครอ
ขล / คล	k ^{hl} ɔ:	ขลอ / คลอ
ขว / คว	k ^{hw} ɔ:	ขวอ / ควอ
ดร	trɔ:	ดรอ
ปร	prɔ:	ปรอ
พร	p ^{hr} ɔ:	ปรอ
พล	f ^l ɔ:	พลอ
พล / ผล	p ^{hl} ɔ:	พลอ / ผลอ

ตัวสะกด

ตัวสะกดภาษาไทย	IPA	การอ่านออกเสียง
ก / ข / ค / ฉ	kòk	กก
ง	koŋ	กง
ด / ต / ฏ / ฎ / ท / ถ / ส	kòt	กต
น / ณ / ร / ล / พ	kon	กน
บ / ป / ฟ / ภ	kop	กบ
ม	kom	กม
ย	kəj	เกย
ว	kə.w	เกอว

สระ

สระภาษาไทย	IPA	การอ่านออกเสียง
อิ	ʔi	อิ
อี	ʔiː	อี
อึ	ʔi̯	อึ
อือ	ʔi̯ː	อือ
อุ	ʔu	อุ
อู	ʔuː	อู
เอะ	ʔe	เอะ
เอ	ʔeː	เอ
เออะ	ʔə	เออะ
เออ	ʔəː	เออ
โอะ	ʔo	โอะ
โอ	ʔoː	โอ
แอะ	ʔɛ	แอะ
แอ	ʔɛː	แอ

ระดับเสียง

ระดับเสียง	IPA	การอ่านออกเสียง
เสียงกลาง	ʔa:	อา
เสียงต่ำ	ʔa:	อ่า
เสียงสูงตก	ʔaː	อ๊า
เสียงสูง	ʔá:	อ๊า
เสียงต่ำขึ้น	ʔǎ:	อ๊า

ผลการวิจัย

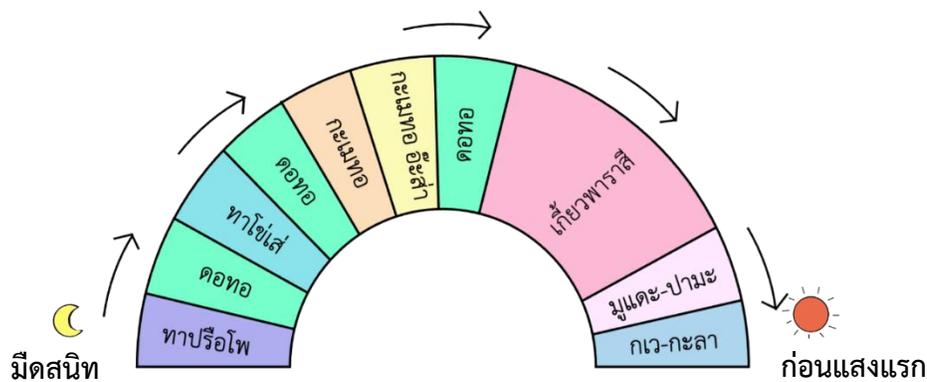
การวิเคราะห์ข้อมูลในบทความวิจัยนี้เป็นวิเคราะห์จากข้อมูลภาคสนาม ณ หมู่บ้านห้วยไร่ ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน โดยนำเสนอข้อมูลตามประเด็นหัวข้อ ได้แก่ เนื้อร้อง และทำนองของบทเพลงในพิธีกรรมเป็นสิ่งที่มีความเชื่อและอารมณ์ของผู้ฟังและสมาชิกในชุมชน ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดดนตรีในพิธีกรรมและพลวัตทางสังคมของอัมรินทร์ แร่งเพชร (2561) ซึ่งกล่าวว่า “ประวัติศาสตร์และความเชื่อที่มีต่อรูปแบบการบรรเลงเพลงมีความหมาย และนัยสำคัญที่มีต่อพิธีกรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้านป่าแดง ปัจจุบันเมื่อสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตของชาวบ้าน ทำให้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการทำนองของดนตรีในพิธีกรรมต่อไปในอนาคต” เป็นแนวคิดหลักของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในงานวิจัย ทั้งการวิเคราะห์ทำนองและความหมายของบทเพลงมาทาปรีอ บริบททางสังคม และวัฒนธรรมการขับร้องบทเพลงมาทาปรีอในสังคมชาวกะเหรี่ยงสะกอ โดยวิเคราะห์บทเพลงมาทาในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอ องค์ประกอบทางดนตรี บริบททางสังคมและวัฒนธรรมการขับร้องเพลงมาทาปรีอในสังคมชาวกะเหรี่ยงสะกอ เพื่อให้เห็นถึงเอกลักษณ์ บริบทการใช้งานบทเพลง วิเคราะห์ผ่านการบันทึกโน้ตดนตรีในรูปแบบบรรทัดห้าเส้น และศึกษาวิเคราะห์บริบทของบทเพลงผ่านบทสัมภาษณ์จากบุคคลข้อมูล ซึ่งทำให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะ และความสำคัญต่อบริบททางสังคมของบทเพลงมาทาปรีอ การวิจัยครั้งนี้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) บทเพลงมาทาปรีอในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอ

บทเพลงมาทาปรีอในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอ เป็นบทเพลงที่ถูกใช้ในการสวดส่งดวงวิญญาณ และปลอบประโลมจิตใจญาติผู้เสียชีวิต นอกจากนั้นแล้วยังมีส่วนในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของคนในสังคม เพื่อเกิดการพบปะพูดคุย รวมถึงการเกี่ยวพาราสิ โดยบทเพลงมาทาปรีอเป็นบทเพลง

ที่มีรายละเอียด ความสำคัญ และการปฏิบัติตามตามขั้นตอนพิธีกรรม ซึ่งบทเพลงมาทาปรีอมีลักษณะเฉพาะที่บ่งบอกถึงตัวบทเพลง ดังนี้

ก) ลำดับการขับร้องบทเพลงมาทาปรีอ ที่มีการกำหนดลำดับการขับร้องของแต่ละบทเพลงในพิธีกรรมอย่างชัดเจน เพื่อเรียงลำดับก่อนหลัง เป็นบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมงานศพ ในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอ มีการขับร้องบทเพลงมาทาปรีอ เป็นส่วนประกอบหนึ่งของพิธีกรรม ซึ่งการขับร้องบทเพลงมาทาปรีอจะถูกขับร้องตั้งแต่ในช่วงเวลาประมาณ 4 ทุ่ม จนถึงช่วงเวลาเช้ามีดของอีกวันหรือประมาณตี 4 ก่อนพระอาทิตย์ขึ้น เป็นลักษณะการขับร้องแบบกลุ่ม ประมาณ 5-6 คน และมีผู้นำในการขับร้อง 1 คน โดยการขับร้องแบ่งระหว่างชายหญิง ผลัดกันขับร้องจนถึงเพลงสุดท้าย

ภาพที่ 1 ลำดับการขับร้องบทเพลงมาทาปรีอ

การขับร้องบทเพลงมาทาปรีอมีลำดับการขับร้องที่ถูกกำหนดไว้ โดยมีทั้งหมด 7 เพลงหลัก โดย *ทาปรีอโพ* เป็นบทเพลงแรกที่ใช้ขับร้อง เพลงสำหรับการสวดส่งดวงวิญญาณ เนื้อหากล่าวถึงสังขารของชีวิต แสดงความโศกเศร้าเสียใจกับผู้ที่เสียชีวิต ต่อมาจึงเป็นเพลง *ดอทอ* เนื้อหาชักชวนให้กลุ่มชายขึ้นมาผลัดเปลี่ยนในระหว่างรอเวลาขับร้องของกลุ่มตน นิยมดื่มน้ำ เคี้ยวหมาก และเมี่ยง ต่อมาขับร้องเพลง *ทาโฮเส* กล่าวถึงสังขารชีวิต การเกิด แก่ เจ็บ และตาย อันเป็นสังขารของมนุษย์ เพื่อเป็นการปลอบโยนญาติผู้เสียชีวิต *กะเมทอ* เป็นบทเพลงเนื้อหาเกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสี กล่าวถึงการเริ่มต้นของความสัมพันธ์ โดยเปรียบต้นไม้ที่กำลังเติบโตและแตกหน่อ *กะเมทอฮะสา* มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์หนุ่มสาวที่เกิดขึ้นแล้วไม่ยอมแยกจากกันไป *มูแตะ-ปามะ* เป็นบทเพลงเดียวที่มีการขับร้องร่วมกันระหว่างกลุ่มชายและหญิง ไม่มีการแบ่งกลุ่มขับร้อง และ *กเว-กะลา* คือ บทเพลงสุดท้ายที่ถูกใช้ในพิธีกรรมงานศพ เพื่อเรียกขวัญกลับมาอยู่กับเจ้าของ เนื่องจากความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงมองว่า ขวัญเปรียบเสมือนวิญญาณของมนุษย์ เมื่อขวัญออกจากร่างกายไปอยู่กับผู้ตาย อาจทำให้เจ้าของขวัญต้องตายตามผู้ตายไปด้วย

จากลำดับการขับร้องบทเพลงมาทาในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอจะเห็นได้ว่า มีการจัดกลุ่ม ประเภทของบทเพลง โดยบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับความรัก ความตาย และพิธีกรรมงานศพ จะถูกจัดเอาไว้ในกลุ่มแรก คือ ทาปรีโอโพ และ ทาโซ่เส่ ก่อนจะเปลี่ยนประเภทของบทเพลง เป็นบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับการเกี่ยวพาราฮี ได้แก่ กะเมทอ และกะเมทอ อ๊ะซ่า เมื่อขับร้องทั้ง 2 เพลงจบ จะเป็นการขับร้องในลักษณะต้นสด หรือการคิดเนื้อร้องขึ้นมาใหม่ ในสถานการณ์นั้นเพื่อเป็นการขับร้องตอบโต้ระหว่างกลุ่มชาย และกลุ่มหญิง เพื่อเป็นการประวิงเวลา จนกว่าจะถึงช่วงเช้าวันใหม่ เนื่องจากชาวกะเหรี่ยงสะกอเชื่อว่า ช่วงเวลากลางคืนเป็นช่วงเวลาของคนตาย

ภาพที่ 1 ตัวอย่างบทเพลงมาทาปรีโอ

ข) ลักษณะทำนองของบทเพลงมาทาปรีโอ มีรูปแบบทำนองคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันไป แต่ละบทเพลง ส่งผลต่อความรู้สึกของผู้ฟัง ซึ่งความหมายของบทเพลงมาทาปรีโอ มีความหมายทั้งที่เกี่ยวเนื่องกับพิธีกรรมและไม่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม ทำให้สามารถจำแนกบทเพลงมาทาปรีโอในพิธีกรรมงานศพออกจากบทเพลงมาทาประเภทอื่นได้ จากการวิเคราะห์ลักษณะทำนองของบทเพลงหลักทั้ง 7 เพลง พบว่า บทเพลงที่มีลักษณะทำนองที่คล้ายคลึงกันอย่างเห็นได้ชัด คือ บทเพลงทาปรีโอโพ และบทเพลงทาโซ่เส่ โดยทั้ง 2 บทเพลงเป็นบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับการสวดส่งดวงวิญญาณ โดยมีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองที่คล้ายคลึงกัน

ทั้ง 3 เพลงเป็นบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับการเกี่ยวพาราสิ ซึ่งมีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองที่ค่อนข้างสั้นและถี่มากกว่า 2 บทเพลงก่อนหน้า และมีรูปแบบการเคลื่อนที่ทำนองขึ้น-ลง เวียนกลับไปกลับมา

ส่วนบทเพลงที่เหลืออีก 2 บทเพลง คือ บทเพลงกเว-กะลา และบทเพลงมุแตะ-ปามะ เป็นบทเพลงที่มีทำนองค่อนข้างสั้น มีการเคลื่อนที่ทำนองวนซ้ำ และมีการเคลื่อนที่แบบโล่ระดับ

ทำนองเพลงมุแตะ-ปามะ

ทำนองเพลงกเว-กะลา

ภาพที่ 5 ทำนองเพลงมุแตะ-ปามะ และกเว-กะลา

จากบทเพลงทั้ง 7 บทเพลงจะพบว่ามีบทเพลงที่มีทำนองที่คล้ายคลึงกันทั้งหมด 5 เพลงด้วยกัน และมีบทเพลงที่มีทำนองแตกต่างไปจากบทเพลงอื่นทั้งหมด 2 เพลง คือ มุแตะ-ปามะ และกเว-กะลา ซึ่งบทเพลงที่มีทำนองคล้ายคลึงกัน เป็นบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับการพิธีกรรมงานศพ หรือการเกี่ยวพาราสิเป็นหลัก ส่วนอีก 2 เพลงที่เหลือ มีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองที่เป็นรูปแบบซิกแซกชัดเจนกว่าบทเพลงทั้ง 5 เนื่องจากมีการเคลื่อนตัวของโน้ตที่กระชับ และมีการเปลี่ยนโน้ตในระยะสั้น ๆ ซึ่งทั้ง 2 บทเพลง เป็นบทเพลงที่ถูกจัดลำดับให้อยู่ในลำดับท้ายสุดของพิธีกรรม เพื่อเป็นบทเพลงสำหรับการจบพิธีกรรมงานศพ

ค) ความหมายของบทเพลงมาทาปรีอ การขับร้องบทเพลงมาทาปรีอในพิธีกรรมงานศพ เป็นการขับร้องโดยมีจุดประสงค์เพื่อการประกอบพิธีกรรม ตามความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง อีกทั้งยังมีส่วนในการเชื่อมโยงกับความรู้สึกของผู้ฟังร่วมกับบทเพลงที่ขับร้อง ด้วยการขับร้องในภาษากะเหรี่ยงสะกอหรือภาษาปกากะญอ ซึ่งทำให้สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ตัวตนของชาวกะเหรี่ยงสะกอ รวมทั้งเอกลักษณ์ของการออกเสียงคำต่าง ๆ ในเนื้อเพลง โดยการแปลความหมายของบทเพลงมาทาปรีอ ใช้การอ้างอิงจากการสาธิตการขับร้องของบุคคลข้อมูลเป็นหลัก บทเพลงทั้ง 7 เพลง มีความหมายของเพลง ดังนี้

บทเพลง	ตัวอย่างเนื้อเพลง	ความหมาย
ทาปรีโอโพ	ʔi: ʔi: ʔi: ʔi: ʔi: ʔi: ʔi: ʔi: si: ʔi: ʔi: ʔi: ʔi: ʔi: ʔi: ʔi: อือ อือ อือ อือ อือ อือ อือ ซี อี อี อี อี อี อือ	โธ่ ตายเสียแล้ว น่าใจหาย
ทาโซ่เส	k ^h ò: ʔo ʔò: sè:ʔe: ʔè: ʔé: ʔe: ʔa: ʔa: ʔà: ʔá: ʔa: โซ่ โอะ โอะ เซ่ เอ เอ เอ เอ อา อา อ่า อ้า อา bi: ʔi: ปือ อือ	ตอนนี้ตายแล้ว เราอยู่ กันคนละภพ ขอให้ต่าง คนต่างอยู่
กะเมทอ	cə: tú: pu: ʔu ʔu: ʔu: ki: ʔi: ʔi: เจ่อ ตู๊ พู อู อู อู ก็ อี อี	มาร่วมกัน ขับร้อง เพลงทาไปด้วยกัน
กะเมทอฮือสำ	do: ʔo ʔò: ʔó: ʔo: lo: ko: ʔo: ʔò: ʔó: sé: ʔə: ʔə: ดอ เอาะ อ่อ ฮือ ออ ลอ กอ ออ อ่อ ฮือ เซ่ เออ เอ่อ ʔə: tə: เออ เตอ	พี่ชายเอ๋ย ถ้าขึ้นมาขับ ร้องบทเพลงทาเป็นคู่ กัน เราจะได้เป็นผู้นำ ขับร้องด้วยกัน
ดอทอ	hè: t ^h ǎ: li: hè: t ^h ǎ: lí: li: hè: t ^h ǎ: li: cə: wə: ʔə: แห่ ท้อ ลี แห่ ท้อ ลี ลี แห่ ท้อ ลี จอ แวเออ hè: thǎ:p ^l e: hè: t ^h ǎ: p ^l e: nɔ: lə: lu: ʔi: cə: แห่ ท้อ แพล แห่ ท้อ แพล นอ ลอ ลู อี จอ	พี่ชายเอ๋ย รีบขึ้นมาขับ ร้องเพลงทาแทน น้องสาว พี่ชายเอ๋ย น้องคอแห้งหมดแล้ว
มุตะ-ปามะ	mu: ʔa: ma: mu: ʔa: ma: ha: pî: le: ta: ʔi: มุ อา มา มุ อา มา หา พี้ แล ตา อี	ขึ้นมาขับร้องบทเพลง ทาดูด้วยกันสิ เธออาจจะได้เป็น ลูกเขยก็ได้
กเว-กะลา	prì: la: ʔò: la: le: kə: la: ʔó: ha: ke: ha: ke: ปรีอ ลา อ่อ ลา เล เกอ ลา เอือ หา เก หา เก	ขวัญเอ๋ย ขวัญมา กลับมาอยู่กับเนื้อกับ ตัว

บทเพลงทาปรีโอโพเป็นบทเพลงที่มีความหมายถึง การด่วนจากไปของผู้เสียชีวิต และแสดงความโศกเศร้า อาลัยถึงผู้เสียชีวิต ภาษาที่ถูกใช้ในบทเพลงทาปรีโอโพ ส่วนมากแล้วเป็นคำที่ไม่มีความหมายตายตัว เป็นลักษณะของการเอื้อน คล้ายกับการพรรณนาถึงความโศกเศร้า การเอื้อนในช่วงเริ่มต้นของบทเพลงที่ขับร้องว่า อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ ซี ล้วนเป็นการเอื้อนทั้งหมด ยกเว้นเพียงคำว่า ซี ที่มีความหมายว่า ตาย และการใช้คำในตอนจบของวรรค นิยมใช้คำที่มีสระ อา ออ หรือ โอ เป็นหลัก บทเพลงทาไซเส่ เป็นบทเพลงที่มีความหมายคล้ายคลึงกับบทเพลงมาทาปรีโอ โดยเป็นการพรรณนา ด้วยการขับร้องในลักษณะการเอื้อน กล่าวถึงสังขารของชีวิต การตาย ที่เป็นธรรมดาของมนุษย์ และบอกผู้ตายให้รับรู้ว่าคุณตายได้สิ้นอายุขัยไปจากภพนี้แล้ว บทเพลงกะเมทอ และบทเพลงกะเมทอ-อะซ่า มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเกี่ยวพาราสิ กะเมทอเป็นการกล่าวถึงการเริ่มต้นของความสัมพันธ์เปรียบเทียบต้นไม้ที่กำลังผลิดอก เริ่มเติบโต เนื้อเพลงในส่วนนี้สามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ได้อย่างอิสระ ส่วนกะเมทอ-อะซ่า หมายถึง ผลของต้นไม้ เป็นการกล่าวถึงความสัมพันธ์ของหนุ่มสาวที่ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว และจะดำเนินต่อไปจนจบพิธีกรรม บทเพลงดอทอ เป็นบทเพลงที่ใช้เพื่อผลัดเปลี่ยนกลุ่มในการร้องเพลง โดยขับร้องกันระหว่างบทเพลงทุกบทเพลง ระหว่างกลุ่มหญิงและกลุ่มชาย โดยขับร้องวนซ้ำ จนกว่าฝ่ายชายจะขึ้นมาเปลี่ยนบทเพลงมูแตะ-ปามะ เป็นบทเพลงที่กล่าวถึงลูกเขย และเป็นบทเพลงสุดท้ายของการเกี่ยวพาราสิ บทเพลงกเว-กะลา เป็นเพลงสุดท้าย ซึ่งมีความหมายในการเรียกขวัญกลับมาให้อยู่กับตนเอง ซึ่งกล่าวว่า ขวัญเอ๋ยจงกลับมาอยู่กับตน อย่าไปอยู่กับผู้ตาย

จากการวิเคราะห์ความหมายของบทเพลงทั้ง 7 เพลง พบว่า การขับร้องในลักษณะเชิงเกี่ยวพาราสิมากกว่าในลักษณะการสวดส่งดวงวิญญาณ ชาวกะเหรี่ยงสกอร์ อาจถือว่าการพิธีกรรมงานศพเป็นหนึ่งในพิธีกรรมการพบปะสังสรรค์ เพื่อปลอบโยนจิตใจจากความเสียใจจากญาติของผู้เสียชีวิต และถือเป็นโอกาสให้คนหนุ่มสาวในยุคสมัยนั้นได้พบปะพูดคุย และเกี่ยวพาราสิกัน เนื่องจากการพบกันของคนหนุ่มสาวในสมัยนั้นค่อนข้างเป็นไปได้ยากด้วยกฎระเบียบที่เคร่งครัดของชาวกะเหรี่ยงสกอร์ที่ไม่ให้หนุ่มสาวพบกันโดยลำพัง ดังนั้นพิธีกรรมงานศพจึงเป็นพิธีกรรมที่หนุ่มสาวสามารถเกี่ยวพาราสิกันต่อหน้าญาติผู้ใหญ่อย่างถูกต้องและเปิดเผย

2) องค์ประกอบทางดนตรี

บทเพลงมาทาปรีโอในพิธีศพของชาวกะเหรี่ยงสกอร์ มีองค์ประกอบสำคัญด้านองค์ประกอบทางดนตรี ทั้งในแง่ของกลุ่มเสียง ภาระสวนจังหวะ และรูปแบบโครงสร้างบทเพลง

ก) กลุ่มเสียง (Mode) เป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถบ่งบอกถึงลักษณะการใช้เสียงแต่ละบทเพลงได้เป็นอย่างดี ในแต่ละเพลงจะมีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียง เริ่มตั้งแต่เสียงแรกจนถึงเสียงสุดท้าย เป็นโน้ตที่มีระดับเสียงในลักษณะใดบ้าง โดยในแต่ละเพลงย่อมมีกลุ่มเสียงแตกต่างกันไป กลุ่มเสียงในแต่ละเพลงของบทเพลงมาทาปรีโอ มีระยะห่างระหว่างเสียงแต่ละเสียงที่คล้ายคลึงกัน

บทเพลง	กลุ่มเสียง (Mode)
ทาปรีโอโท	C C# D D# E F F# G G# A A# B C └───┘ └───┘ └───┘ └───┘ T S T T T S T
ทาโซเส่	G# A A# B C C# D D# E F F# G G# └───┘ └───┘ └───┘ └───┘ T S T T S T T
กะเมทอ	F# G G# A A# B C C# D D# E F F# └───┘ └───┘ └───┘ └───┘ S T T S T T T
กะเมทอฮะสา	G G# A A# B C C# D D# E F F# G └───┘ └───┘ └───┘ └───┘ T S T S T T T
ดอทอ	G# A A# B C C# D D# E F F# G G# └───┘ └───┘ └───┘ └───┘ T S T T S T T
มูแตะ-ปามะ	G G# A A# B C C# D D# E F F# G └───┘ └───┘ └───┘ └───┘ T S T S T T T
กเว-กะลา	B C C# D D# E F F# G G# A A# B └───┘ └───┘ └───┘ └───┘ T S T S T T T

จากการวิเคราะห์กลุ่มเสียงทางดนตรีทั้งหมด 7 บทเพลง มีบทเพลงที่มีกลุ่มเสียงซ้ำกัน และมีกลุ่มที่แตกต่างจากบทเพลงอื่น โดยเพลงที่มีกลุ่มเสียงเดียวกัน คือ ทาโซเส่ และดอทอ กะเมทอ-ฮะสา และมูแตะ-ปามะ ส่วนเพลงอื่นมีกลุ่มเสียงที่แตกต่างออกไป ในกรณีของกลุ่มเสียง บางบทเพลงไม่มีบริบทในพิธีกรรมเหมือนกัน แต่กลับมีกลุ่มเสียงที่มีลักษณะเดียวกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าลักษณะของกลุ่มเสียงไม่ได้มีการกำหนดตายตัว สามารถปรับใช้กลุ่มเสียงตามสถานการณ์ในพิธีกรรมตามที่คุณผู้ร้องต้องการได้

บทเพลงมาทาปรีโอแม้จะมีกลุ่มเสียงที่ต่างต่างกัน แต่ทุกบทเพลงมีจำนวนของระยะห่างของกลุ่มเสียงที่เท่ากัน โดยมีระยะห่างของเสียง 5 โทน และเซมิโทนทั้งหมด 2 เซมิโทน ในช่วง 1 ช่องเสียงทุก ๆ บทเพลงของมาทาปรีโอ และมีบางบทเพลงที่มีระยะห่างของกลุ่มเสียงที่เป็นลักษณะเดียวกัน โดยไม่มีความเกี่ยวข้องกันในด้านของเนื้อหา บริบทที่ใช้ในพิธีกรรม ดังนั้นกลุ่มเสียงของบทเพลงมาทาปรีโอจึงเป็นส่วนที่ไม่มีกฎเกณฑ์การแบ่งตามบริบทการใช้งาน แต่ทำให้พิธีกรรมเกิดความศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อที่ต้องติดต่อสื่อสารกับดวงวิญญาณของผู้เสียชีวิต

ข) กระสวนจังหวะ (Rhythmic Pattern) จากการวิเคราะห์กระสวนจังหวะในบทเพลงทุกเพลง ย่อมมีจังหวะ เพื่อเป็นการกำหนดจังหวะการขับร้องที่ทำให้บทเพลงสม่ำเสมอ โดยบทเพลงมาทาปรีอเป็นบทเพลง ที่ถูกใช้ในพิธีกรรมที่มีจังหวะเพื่อกำหนดความเร็วของบทเพลงแต่ละบทเพลง บทเพลงแต่ละบทเพลงมีจังหวะ ที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน ทาปรีอโพ ทาโซเส และมุแตะ-ปามะ มีจังหวะ 60 bpm เท่ากัน ส่งผลให้บทเพลง ทั้ง 3 บทเพลงนี้ มีลักษณะความเร็วค่อนข้างช้า เนื่องจากในแต่ละบทเพลงใช้การเอื้อนเข้ามาเป็นส่วนผสม ในการขับร้องทำให้จังหวะมีความเร็วค่อนข้างช้า และทำให้สามารถใช้การเอื้อนภายในบทเพลงได้มาก ส่วนบทเพลงที่เหลือเป็นบทเพลงที่ไม่ได้เน้นการร้องแบบเอื้อน จึงมีจังหวะที่เร็ว ฟังแล้วคล้ายกับการพูดประโยค บอกล่า บทสนทนาในชีวิตประจำวัน

บทเพลง	จังหวะ (bpm) ¹
ทาปรีอโพ	60
ทาโซเส	60
กะเมทอ	70
กะเมอะสะ	70
ดอทอ	70
มะแตะ-ปามะ	60
กเว-กะลา	75

ภาพที่ 6 กระสวนจังหวะของเพลงมาทาปรีอ

นอกจากนี้จังหวะของบทเพลงมีส่วนทำให้ผู้ฟังนั้นเกิดอารมณ์ความรู้สึกที่รวมไปกับบทเพลง จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าบทเพลงส่วนใหญ่แล้วจะใช้จังหวะไม่เกิน 75 bpm และไม่ต่ำกว่า 60 bpm เนื่องจากบทเพลงที่ใช้จังหวะ 60 bpm นั้น เป็นบทเพลงที่ต้องการสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกโศกเศร้าเสียใจ และ อาลัยถึงผู้ที่เสียชีวิต ส่วนบทเพลงที่มีจังหวะ 70 bpm ล้วนเป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเกี่ยวพาราสิ จึงมีจังหวะที่เร็วขึ้น เพื่อไม่ให้บทเพลงนั้นมีความโศกเศร้า แต่เป็นการเกี่ยวกันระหว่าง ผึ้งหนุ่มสาว ส่วน กเว-กะลา มีจังหวะ 75 bpm เพียงบทเพลงเดียว เป็นบทเพลงที่ขับร้องในช่วงเวลาใกล้เช้า เพื่อเรียกขวัญกลับมาในระยะ เวลาสั้น ๆ ก่อนที่พระอาทิตย์จะขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับลำดับการขับร้อง โดยบทเพลงที่มีการใช้จังหวะ คล้ายคลึงกันจะถูกขับร้องในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจเป็นการจัดกลุ่มการขับร้อง

ค) รูปแบบโครงสร้างบทเพลง (Musical Form) รูปแบบโครงสร้างบทเพลงของบทเพลง มาทาบรีอมีลักษณะที่ค่อนข้างจะคล้ายคลึงกัน เนื่องจากถูกจัดหมวดหมู่ภายใต้รูปแบบของบทเพลงในพิธีกรรม งานศพ โดยลักษณะของทำนองและเนื้อร้องจะเป็นลักษณะของการร้องวนซ้ำ ตัวทำนองเพลงจะมีลักษณะ ที่ค่อนข้างซ้ำกันและเปลี่ยนเนื้อร้องแต่ละวรรคแทน ในการวิเคราะห์บทนี้ใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษ A B C เป็นสัญลักษณ์แทนลักษณะทำนอง และใช้เลขอารบิก 1 2 3 เป็นสัญลักษณ์แทนเนื้อเพลงแต่ละวรรค โดยใช้ทฤษฎี สังคีตลักษณ์รอนโด ของ ฌ็อง-โซคดียานูร์ริกซ์ (2542) สังคีตลักษณ์รอนโด คือ บทเพลงที่ประกอบด้วย ทำนองหลัก และทำนองขัดแย้งที่แตกต่างจากทำนองหลัก 2 ทำนอง ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ 1) สังคีตลักษณ์รอนโด เจ็ดเสียง มีโครงสร้างประกอบเป็น 7 ตอน ดังนี้ A B A C A B A โดย A จะต้องถูกคั่นก่อนและหลังบทเพลง และ 2) สังคีตลักษณ์รอนโดแบบธรรมดา คือ สังคีตลักษณ์ที่มีโครงสร้างแตกต่างจากสังคีตลักษณ์รอนโดเจ็ดเสียง

บทเพลง	โครงสร้าง	คีตลักษณ์
ทาบรีโอโพ	A B C A B C A	รอนโดแบบธรรมดา
ทาไซเส่	A B A C A	รอนโดแบบธรรมดา
กะเมทอ	A B C	รอนโดแบบธรรมดา
กะเมทอฮือซ่า	A B C A	รอนโดแบบธรรมดา
คอตอ	A A A	รูปแบบสโตรฟิก
มุเตะ-ปามะ	A A A	รูปแบบสโตรฟิก
กเว-กะลา	A B	รูปแบบไบนารี

จากบทเพลงทั้ง 7 บทเพลง พบว่า ทั้ง 7 บทเพลงมีสังคีตลักษณ์รอนโดแบบธรรมดาทั้งหมด 4 บทเพลง ซึ่งทั้ง 4 บทเพลงเป็นบทเพลงที่มีความยาวมากกว่าอีก 3 เพลงที่เหลือ ซึ่งเป็นเพลงสั้นๆ โดยทั้ง 4 บทเพลง เป็นบทเพลงที่มีลักษณะการเอื้อนผสมกับการซ้ำร้อง ทำให้บทเพลงเกิดการเคลื่อนที่ของทำนอง มีจำนวนทำนองที่ซ้ำวนซ้ำ สลับเปลี่ยนได้หลากหลายกว่าอีก 3 เพลงที่เหลือ ที่เป็นบทเพลงสั้น ๆ และไม่มีการเอื้อน มากเท่ากับ 4 บทเพลงข้างต้น มีลักษณะทำนองที่มุ่งเน้นการใช้งานรูปแบบวนซ้ำเพียงทำนองเดียว และปรับเปลี่ยน เพียงแค่เนื้อเพลงบางส่วน

อย่างไรก็ตามทฤษฎีสังคีตลักษณ์แบบรอนโด เป็นส่วนที่ช่วยให้สามารถมองเห็นภาพของโครงสร้าง บทเพลงได้ชัดเจนมากขึ้น แต่บทเพลงในพิธีกรรมไม่ใช่บทเพลงตะวันตก และมีลักษณะรูปแบบที่ไม่มีการกำหนด ลักษณะอย่างแน่ชัด อาจปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ตัวผู้ขับร้อง และอาจปรากฏรูปแบบเฉพาะของแต่ละ วัฒนธรรม ดังนั้นดนตรีที่ไม่ใช่ดนตรีตะวันตกจึงมีรูปแบบที่หลากหลายกว่าดนตรีตะวันตกที่ถูกวางโครงสร้าง

ไว้อย่างมีระบบ ทฤษฎีตะวันตกจึงไม่สามารถตัดสินบทเพลงที่ไม่ใช่บทเพลงตะวันตกได้ ด้วยรูปแบบที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอด

3) บริบททางสังคมของบทเพลงมาทาปรีอ

บทเพลงมาทาปรีอเป็นบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับทางบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงสะกอ เนื่องจากบทเพลงมาทาปรีอเป็นบทเพลงที่ถูกใช้ในพิธีกรรมงานศพ ซึ่งพิธีกรรมงานศพเป็นพิธีกรรมที่มีการรวมตัวกันของคนในชุมชน ทำให้เกิดการพบปะสังสรรค์ เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและหนุ่มสาวที่เข้าร่วมพิธีเพื่อการเกี่ยวพาราสีภายในพิธีกรรมงานศพ บทความวิจัยฉบับนี้มีข้อมูลในส่วนของบริบททางสังคมจากการสัมภาษณ์เพียงเท่านั้น เนื่องจากผู้เขียนไม่ได้มีโอกาสเก็บข้อมูลจากพิธีกรรมจริง เนื่องจากพิธีกรรมงานศพแบบดั้งเดิมปัจจุบันในหมู่บ้านห้วยไร่ถูกแทนที่ด้วยพิธีกรรมของศาสนาอื่นแล้ว รวมทั้งการเก็บข้อมูลอวมงคลเป็นงานที่จำเป็นต้องมีผู้เสียชีวิตจึงจะเกิดขึ้นได้ โดยข้อมูลในบทนี้ถูกอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ของบุคคลข้อมูลหลัก คือ ปู่ต๋น หน่อปู่เฒ่า และบุคคลข้อมูลรอง นางศรารุญ ไทยใหม่ และศิตานัน ตะละนะ บทเพลงมาทาปรีอในพิธีกรรมงานศพมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในการสวดส่งดวงวิญญาณของผู้ตาย บทเพลงมาทาปรีอโพและทาโซเส่ ซึ่งกล่าวถึงความอาลัยถึงผู้เสียชีวิต และเนื้อเพลงบางส่วนยังเป็นการอวรณ์ถึงผู้ตาย มีเนื้อหาเพื่อเป็นการปลอบโยนบรรดาญาติของผู้เสียชีวิต และเพื่อให้ผู้ตายสามารถรับรู้ว่าได้ตายจากโลกนี้แล้ว โดยการขับร้องบทเพลงในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอ อาจกล่าวได้ว่าถูกใช้เพื่อการพบปะสังสรรค์กันในสังคมมากกว่าการสวดส่งดวงวิญญาณ เนื่องจากในแต่ละบทเพลงทั้ง 7 เพลงมีบทเพลงที่ใช้เพื่อสวดส่งวิญญาณเพียงแค่ 2 เพลงเท่านั้น ในขณะที่เดียวกัน อีก 5 เพลงที่เหลือเป็นบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับการเกี่ยวพาราสี ดังนั้นแล้วในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกออาจถูกใช้เพื่อการจับคู่หนุ่มสาว ผ่านการขับร้องบทเพลงในพิธีกรรมงานศพโดยมีผู้ใหญ่ในชุมชนเฝ้าสังเกต

นอกจากนี้บทเพลงมาทาปรีอยังสะท้อนถึงความเชื่อในวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงสะกอ โดยบทเพลงมาทาปรีอของชาวกะเหรี่ยงสะกอ เป็นบทสวดที่ถูกใช้เพื่อการสวดส่งวิญญาณของผู้เสียชีวิตและปลอบขวัญญาติผู้เสียชีวิต นอกจากจุดประสงค์หลักทั้ง 2 อย่างแล้ว บทเพลงมาทาปรีอ สะท้อนความเชื่อดั้งเดิมที่ปรากฏประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับความตายเป็นความเชื่อที่ชาวกะเหรี่ยงสะกอเชื่อว่าโลกมี 2 ภพ คือ โลกหลังความตาย และในโลกมนุษย์ ซึ่งความเชื่อนี้ปรากฏอยู่ในขั้นตอนการทำพิธีเผาศพ ชาวกะเหรี่ยงสะกอ ต้องฆ่าไก่ 1 ตัว เผาไปพร้อมกับผู้ตาย เพื่อให้วิญญาณของไก่นำทางผู้ตาย ไปสู่โลกหลังความตาย ความเชื่อนี้เกิดมาจากตำนาน โดยแม่ปู่ต๋น หน่อปู่เฒ่า ได้เล่าถึงตำนานว่า “ในสมัยก่อนมีพ่อ และลูกสาวอยู่คู่หนึ่ง วันหนึ่งพ่อได้ออกจากบ้านเพื่อไปล่าสัตว์ แต่กลับพบไก่ฟ้ามาควักหัวใจของลูกสาวไปกิน พ่อจึงพยายามที่จะใช้ธนูยิง แต่ไก่นั้นร้องขอว่าตนหิวมาก และให้คำสัญญาว่าจะรับผิดชอบวิญญาณของลูกสาว” (แม่ปู่ต๋น หน่อปู่เฒ่า, 2566) จึงทำให้

เกิดเป็นความเชื่อในการใช้ไก่ เพื่อนำทางคนตายไปสู่ภพภูมิอื่น และความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับขวัญชาวกะเหรี่ยงสะกอ มีความเชื่อว่า ขวัญเปรียบเสมือนวิญญาณ ขวัญจึงเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับมนุษย์ หากขวัญออกจากร่างกายไปจะทำให้เจ็บป่วยหรือตาย

จากการวิเคราะห์บทเพลงมาทาปรีอ ทั้งในแง่ขององค์ประกอบทางดนตรีและบริบททางสังคม ทำให้พบความสำคัญของบทเพลงมาทาปรีอที่มีผลต่ออิทธิพลความเชื่อ วิถีชีวิต และสังคมของชาวกะเหรี่ยงสะกอ รวมทั้งความเป็นเอกลักษณ์ของลักษณะดนตรี จากอดีตที่บทเพลงมาทาปรีอเป็นส่วนสำคัญในสังคมสู่ความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยใหม่ที่ส่งผลให้ความสำคัญของมาทาปรีอลดน้อยลง และอาจลดลงต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตามแม้ความสำคัญของบทเพลงมาทาปรีอจะถูกกลดลง ทว่าบทเพลงมาทาปรีอยังคงถูกรักษาอยู่ในมิติความเชื่อ และวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงสะกอ

อภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์บทเพลงมาทาปรีอในพิธีกรรมงานศพ พบว่า เอกลักษณ์ ความเชื่อ และความสำคัญที่คงอยู่ในบทเพลงมาทาปรีอที่ถูกใช้ในพิธีกรรมงานศพของชาวกะเหรี่ยงสะกอ มาทาปรีอ เป็นบทเพลงที่ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงที่สามารถสะท้อนถึงความเชื่อ วิถีชีวิตดั้งเดิม ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรม ที่เกิดจากการรับอิทธิพลจากสังคมอื่น การพัฒนาของยุคสมัย ที่ส่งผลต่อกระทบต่อพิธีกรรมในอดีต มาทาปรีอ เป็นบทเพลงที่ถูกใช้ในพิธีกรรมงานศพ ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับความเชื่อดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงในอดีต ก่อนที่การประกอบพิธีกรรมงานศพจะถูกเปลี่ยนแปลงจากการเข้ามาของอิทธิพลทางด้านความเชื่อ ศาสนา และเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากเดิมที่บทเพลงมาทาปรีอมีความสำคัญในการช่วยให้ผู้คนในชุมชนมีโอกาสพบปะ สังสรรค์ และเปิดโอกาสให้คนหนุ่มสาวในชุมชนมาเกี่ยวพาราสื่ออย่างเปิดเผยต่อหน้าผู้ใหญ่ในชุมชนผ่านบทเพลงมาทาปรีอในพิธีกรรม ปัจจุบันบทเพลงมาทาปรีอที่ถูกใช้ในพิธีกรรมงานศพนั้นถูกลดบทบาทหน้าที่ลง เนื่องจากเทคโนโลยีที่ทำให้ผู้คนในชุมชนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างง่ายดายมากขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพิธีกรรมงานศพอีกต่อไป กลุ่มคนหนุ่มสาวจึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องพูดคุยในพิธีกรรมงานศพ เนื่องจากเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วสะดวกสบายมากกว่าการมาเข้าร่วมพิธีกรรมรวมทั้งชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนแปลงการนับถือศาสนาและความเชื่อ โดยเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่น เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู จึงทำให้บทเพลงมาทาปรีอที่ถูกใช้ในพิธีกรรมงานศพมีความสำคัญลดน้อยลง และเลือนหายไปตามยุคสมัย

นอกจากนั้นแล้วบทเพลงมาทาปรีอเป็นบทเพลงที่มีธรรมเนียมขับร้องอย่างเคร่งครัด หากขับร้องในช่วงเวลาที่ไม่มีผู้เสียชีวิต อาจนำสิ่งไม่ดีเข้าสู่หมู่บ้านและผู้ขับร้องอาจถูกคนที่เสียชีวิต พรากเอาชีวิตเพื่อไปอยู่ด้วยกัน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้บทเพลงมาทาปรีอมีความยากในการสืบทอดและเรียนรู้ต่อไปในอนาคต รวมทั้งยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้ผู้คนในสังคมได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกเข้ามาแทนที่วัฒนธรรมที่เคยมีอยู่ดั้งเดิมในพิธีกรรมและพลวัตทางสังคมของอมรินทร์ แร่งเพ็ชร (2561) ที่กล่าวว่า “การพัฒนาไปสู่ความทันสมัย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในสังคมทำให้ค่านิยมการใช้ชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ต้องห่างเหินจากพิธีกรรมหรือกิจกรรมของชุมชน ทำให้กระบวนการทางสังคมในการอบรมสั่งสอน ถวายทอดการดำเนินชีวิต และมรดกทางวัฒนธรรมเกิดการสูญหาย”

อย่างไรก็ตามอิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่นทำให้เกิดการแทนที่ ปรับเปลี่ยน และหลอมรวมระหว่างวัฒนธรรมเก่าและวัฒนธรรมใหม่ แต่วัฒนธรรมเก่าเป็นสิ่งที่ถูกปลูกฝังและส่งต่อผ่านทางความเชื่อ ตำนาน และเรื่องเล่า หากผู้คนในสังคมเติบโตมาภายใต้บุคคลที่มีองค์ความรู้ของวัฒนธรรมเก่า คนในสังคมจะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมเก่าที่อาศัยอยู่ในวิถีชีวิตและความเชื่อ แม้วัฒนธรรมเก่าเหล่านั้นจะหลงเหลือเพียงคำบอกเล่าแต่มรดกทางวัฒนธรรมจะไม่มีทางสูญหายไปจากสังคม และคงยังอยู่ภายใต้ความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในสังคมต่อไป เพื่อป้องกันไม่ให้องค์ความรู้เกิดการสูญหายควรผลักดันและรักษาวัฒนธรรมเดิมให้คงอยู่ร่วมกับความเชื่อ วิถีชีวิต ควรมีการเก็บรักษาองค์ความรู้ทั้งการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรหรือการจัดทำสื่อเพื่อจัดเก็บและส่งต่อให้คนรุ่นหลัง บทความนี้จึงเป็นการเก็บบันทึกข้อมูลลายลักษณ์อักษรของพิธีกรรมศพที่บันทึกและส่งต่อวัฒนธรรม ตลอดจนความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงสะกอ เพื่อรักษาวัฒนธรรมให้สามารถสืบทอดต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2542). *สังคีตลักษณ์ และการวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงกรานต์ สมจันทร์. (2565). *ดนตรีล้านนาในพิธีกรรม พิธีกรรมในดนตรีล้านนา*. เชียงใหม่: ส.อินโฟกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ. (2518). *ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.
- อมรินทร์ แร่งเพ็ชร. (2561). ตูบแก่ง: ดนตรีพิธีกรรมและพลวัตทางสังคม บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารสารสนเทศ* 17(1), 213-222.

สัมภาษณ์

ณัฐชญา ธิสม. (2 ธันวาคม 2566), สัมภาษณ์

นงศราญ ไทยใหม่. (3 ธันวาคม 2566; 9 มีนาคม 2567), สัมภาษณ์

ปุด หน่อปุ้เฒอ. (21 พฤศจิกายน 2566; 2 ธันวาคม 2566), สัมภาษณ์

ศิตานัน ทะละนะ. (2 ธันวาคม 2566), สัมภาษณ์